

La Vélla Malvasiá la táurna nôva!

Pròpi acsé! A n stâg brîsa a descrîvruv l'emoziàn ch'ai ho pruvé socuànt dé fà quand, par la prémma vòlta, a sân rîusé a mètt'r al nèss in sta maravajja rinasimentèl. Fén da quand ai èra un ragazlàtt, mèz sècol indrî, e a pasèva in biziclatta dnanz al nómmer 449 ed vî Žanèrdi, fòra dâl Lâm, mé a m farmèva a guardèr sta vélla antîga, dal'âria abandoné e tótta zircundè da un mùr èlt con i smèrel. I gèven che lé dânter "as i sintèva" e anc incû ai é dla žânt ch'i la ciâmen "la vélla di fantèsma". Tótti stòri, nèdi in chi ân che la vélla l'é stè vûda e visitè, magâra ed nòt, da di ragâz con la vójja ed fèr i èsen.

Da pió grand a taché a lèzer quèl in zà e in là, e acsé a dscruvé ch'la s ciamèva *Villa Malvasia* (dètta anc "al Casén dal Trabb") e che lé dânter ai sté ed cà al canònic Carlo Cesare Malvasia, quall ch'al scréss "*Felsina pittrice*", dû libron dedichè ala vétta di pió gran pitûr Bulgnîs. Pianén pianén ai pasé una móccia d ân e âl cundiziàn dla vélla âli andènn sânpèr pîz, anc parché ai èra nèda la môda dâl bunbulàtt che, insâmm ala cretinîsia ed zèrt zûven, i han ardótt i mùr ed Bulaggna a un schîv inguardâbil. Al Casén dal Trabb al n ha brîsa fât eceziàn: sia fòra che dânter ai é dâl gran scrétti fâti con al sprâi. Par furtónna, però, che âl pitûr a tãnpa âli én in èlt, spass int i sufètt, e alâura âl s én salvè. In cunpâns, cum al m ha cuntè al chèp cantûr, i sòlit "ignoti" i han gratè un camén ed mèrum e la canpèna ch'la sarvèva a dèr al saggn ch'l èra âura ed dsnèr.

Turnând ala vîsita ch'ai ho psó fèr l èter dé, se par d fòra la vélla la n pèr brîsa tante granda, da stèr dânter l'é tótta un'ètra fazannda. Âl stanzi âli én

spaziâusi, i sufètt èlt, con dâl decoraziàn a tãnpa quèsi tótti ed bôna fatûra (*Menghin del Brizio, Girolamo Curti dètt il Dentone, Tognino e Franceschino Carracci, Angelo Michele Colonna*).

Adès as tràta ed stèr d'asptèr che i lavurîr i séppen finé, par vâdder turnèr a vîver sta maravajja ed quèsi zenczânt ân. A mand un pensîr arcgnusânt ai erèd dl inžgnîr Alessandri, al vèc' propietèri, ch'i han pinsè bân ch'al valèva la panna salvèr ste chèp-lavâur rinasimentèl.

La nôstra tèra

Cum ai ho scrétt int al n. 80, anc stavòlta a vói mustrèruv di àngol manc cgnusó dla nôstra tèra. Al pèr ch'a siâmen chisà in dóvv e invèzi Bulaggna l'é sâul a un'âura ed mâchina! Qualla ch'a vdî int âl fotografî l'é la vâl dal Baricello, un péccol turânt ch'al vén žâ dai mónt dal Belvedere. I dû scât a i ho fât da Montecatone delle Alpi, esatamânt dala fnèstra ed cusénna... Drî dal custân zentrèl ai é al Santuèri dla Madòna dal Fâz e d là dai mónt pió èlt ai é la Tuschèna. La fotografî par d sâtta la mässtra la stassa sèna d invèren, e la vâl l'ha tótta un'ètra fâza, mo sânpèr beléssima. Una curiositè: al savîv cum i s ciâmen i cópp ch'ai é in vatta ai quèrt dâl cà dal nòster Apenén? I s ciâmen *piagne*.

Persunâg' bulgnîs

Al telegrâma d Olindo

Anc s'l èra rumagnòl (al nasé a Furlé dal 1845), Olindo Guerrini as pòl cunsiderèr un persunâg' bulgnais, pòst ch'al pasé gran pèrt dla sò vétta int la nôstra zitè cme diretâur dla Bibliotèca Universitèria. Poèta ed gran râza – i sù liber i fónn tótt publichè dal editâur Žanichèl – Guerrini al fó anc un bân fotògrof e un ziclèssta apasiunè: con di sù amîg al giré só e žâ par l'Itâglia in biziclatta, lasând un arcòrd spiritâus int i sù *Sunétt rumagnû*.

Dal 1899 ai Žardén Margarèta ai fó un gran radón turésstic con di ziclèssta vgnó da ògni pèrt. Arivè al mumânt dla magnâza, as truvé dimónndi pió žânt ed qualla prevéssta, siché dânce la distribuziàn dal magnèr la n fó brîsa in grèd d acuntintèr tótt. Un grópp ed ziclèssta frarîs i tachènn a fèr dal plócc, una tubèna tèl, in môd che inciónna dâli autoritè presânti la psèss fèr al sò dscâurs. Sâul a Guerrini, grâzie al interesamânt d Antòni Pzòl, ch'l èra Chèp Cãnsol dal *Touring*, ai fó pusèbbil tgnîr al sò dscâurs, con ala fén una gran sbatrî d man.

Dâpp ló, a un avuchèt bulgnais dimónndi cgnusó ai véns al šghiribèzz ed tór la paròla e, aprufitând d un mumânt ed silânzi, al taché a dîr:

- *Gli antichi filosofi dicevano...*

Al n avèva gnanc finé ed pronunzièr stâl paròl che da quî ch'i stèven a tèvla as livé só una gatèra d infèren. Dâpp socuànt minûd ai turné la chèlma e alâura l avuchèt, un pô rinfranchè, al pruvé ed tór la paròla un'ètra vòlta:

- *Gli antichi filosofi dicevano...*

Al pèrs la fén dal mând! Féssti, ûrel, un putifèri indescrivèbbil e al uratâur melcapitè ai tuché ed ciapèr al tròt dal can con âl trãmmb int al sâc.

Una vòlta turnè a cà, al pòver avuchèt al fó dsdè al trai dâppmežanòt dal arîv d un telegrâma in dóvv ai èra scrétt: "*Mi piacerebbe proprio sapere cosa dicevano gli antichi filosofi!*".

Naturalmânt cal telegrâma l èra stè spedé da cal sburdlán d Olindo Guerrini.

Silvano Rocca

Al fularén

L'acca

Ai era una vòlta un'Acca. L'era un'Acca pió puvratta ed Dàn Scarnécc' ch'al sunèva la Massa con un càpp: la n valèva una canta e lí la l savèva benéssum. Par quasst la n era brîsa buriâusa e la supurtèva âl schêrgni dâl sâu cunpâgni, ch'i i gèven:

- *Mo guè, té t sréss pò una léttra dl alfábèt? Con cla fâza lé? Mo và là! T an vadd che, a té, an t prunónzia mâi inción?*

E lí, puvréinna, la mandèva zâ di gran magón.

Però la savèva anc che al èster as bacâja dâl lãngv dóvv l'acca la cunparéss dimónndi bãn.

- *Mé a vói andèr in Germâgna* – la pinsèva quand la s sintèva zâ ed morèl – *i m han détt che, stramèz ai tugnén, tótti âli acca âli han una gran inpurtanza.* Acsé un bèl dé ch'l'era pió incazè dal sòlit, sãnza dir né tant e né quant, la ciapé al tròt dal can e la s mité in viâz.

Gešomarî! La rivoluziã ch'ai suzdé da un mumãnt a cl èter con cla partãnta, l é un quèl ch'an al sèlta gnanc un cavâl. Dal zil ai casché zâ tótt i Cherubén, parché sãnza l'Acca l era stè cme cavèri âli èli e i èren dvintè *Cerubén*. Âl Chitâr âl dvintènn *Citâr*, âl pirdènn tótti âl còrd e quand i *Citarèr* i andèven par sunèrli as sintèva un tananâi cme s'i picèssen cãnt a una pgnâta. Ai fó anc chi pruvé ed bãvver un scalfãtt ed Chianti mo, pòst ch'l'era dvintè *Cianti*, l avèva un amãur pió tréssst dl'asà andè da mèl. Pò i ténsen bãvvel a còl, parché i Bichîr i èren dvintè *Bicîr* andãnd a finîr in mèll pîz. La pió bèla la fó coi gâl, parché an i n fó pió inción ch'al fóss bãn ed fèr Chicchirichí: in tótt i pulèr as sintèva sãul *Cicciricí* e ala maténna inción cuntadén se dsdèva pió. As cminzipié a avair pòra che tótta la naziã l'andéss a tarsâc.

Acsé fó urdnè una gran câzia a cl'Acca ch'l'era scapè vî, mitãnd in ôvra i Grépp, quí ed Pulózz e i Finanzîr. I la catènn al cunfén con l'Austria e, prémma ch'la paséss par d là, i tachènn a preghèrla in znòc':

- *Sgnèra Acca, par carità, ch'la stãga bãn qué con nuèter, sãnza ed lí a n riusãn gnanc a dir pulíd al nómm ed Dante Alighîr! Ch'la guèrda mò qué,*

avãn una petiziã di zitadén ed Chia-vari, ed Chiusi e Chianciano, ch'i n in pòlen pió ed stèr a Ciãvari, Ciusi e Cianciano!

L'Acca, che ala fén di cónt l'era una léttra ed bãn còr, la s al lasé mètter e la turné indrî.

Al fó acsé che int i ufézzi as turné a fèr i Chèlcol, ala partída ed fóttbal i turnènn a dèr di Chèlz al balãn e vî ed ste pãs. Mo la cuntintazza pió granda la fó par tótt, òmen e dòn, quand (con bãn rispèt parlãnd), andãnd a buschîr i turnènn a catèr la Chèrta. Parché prémma, sãnza l'Acca, i èren custrétt a adruvèr dla *Cèrta* e l era un quèl cunplichè da mãt.

Pò, bisãgna ch'a l dégga: anca mé a sãn móllt pió sulivè, parché con la mî èrgna am vòl un brèv Chirûrg e a n pòs pinsèr a quall ch'am sré suzès se l'Acca la fóss pròpi andè vî dal'Itãglia. Âu, ragãz, mé a dégg che al dé d incù avair un'Acca l'é una gran bèla furtónna!

Gigèn Livra

Drèg a Bulaggna

Quand ai era una ragazòla mé (la preistòria oramãi), andèva ala scòla média tótta feminîl. In clãs a dscurèven sãnper d artéssta e cantãnt ch'i èren tótt di “drèg”: Steve McQueen, George Peppard, Antony Perkins... tótt furastîr. Celentano l era l ónnic naziònel, mo quand a dscurèven ed spurtív, i “drèg” i dvintèven tótt itagliã: i ziclèsssta sãuratótt, Vittorio Adorni e Gianni Motta (i pió bî). Quand al Bulaggna al vinzé al scudãtt, dal 1964, i drèg pió amè i fónn Êzio Pascutti e Iacmén Bulgarèl, sãnza tór vî gnínt al mèrit ed tótta cla draghèssima scuèdra:

Negri

Furlanis Tumburus

Pavinato Janich Fogli

Perani Bulgarelli Nielsen Haller

Pascutti

E in azónta cal gran drèg dl alenadãur “Fuffo” Bernardini ch'l'era venerè cme un sant in tèra.

Ai sèt ed lóí, al dé dal sparãzz con l Inter, i bulgnîs ch'i n èren brîsa a Rãmma, i stèven atachè al'arãdio, chi in cà sò, chi al barr: al fèva un chèld ch'ai sudèva la lãngua in bãcca e par tótta la zitè ai era un silãnzi ed tãmbba... as sintèva a vulèr âl mãssc.

Cal dé lé, in pòst ed Pascutti ai zu-

ghé Capra. Fogli al fé al prémm gòll e nuèter zitto: avèven pòra ed fèr fèsta tròp in fûria, mo quand Nielsen (*Dondolo*) al fé al secãnd, la zitè la scupiè int un ónnic róí... un'esplosiã. Andènn tótt quant ala fnèstra o zâ par la strè, tótt scalmanè a svarsler:

- *Avãn vént!*

Ai fó una zòja acsé granda ch'l'é difézzil da scríver. Par socuãnt dé, tótt i bulgnîs ch'i girèven pr âl strè i s guardèven ón con ch'l'èter suridãnd: al parèva che al mãnd al fóss fenalmãnt dvintè giósst.

Ala maténna dal dé dãpp, par la Poretèna a se vdèva a pasèr âl curîr ch'âl turnèven da Rãmma e i tifûs stóff mûrt, mo con i ûc' aligher, i avèven anc la fôrza ed svintlèr la bandîra rãssa-blú svarsland, sãnza pió vãus, “Forza Bologna, alé, alé!”. E nuèter a i gèven pr arspòsta “*Herrera / con la camicia nera / assiste al funerale / dell'Internazionale*”. Che draghè!

Socuãnt ân dãpp a cla vitòria, in vatta al pãnt ed Galíra ai era un manifèst con la scrètta “PACE IN VIETNAM” e gnínt èter. Al dé dãpp un quèlc sumarnãz ai avèva fãt una zónta col pnarèl e la scrètta l'era dvintè:

PACE

e Pascutti

IN

VIETNAM

“Pace” l era un nôv zugadãur dal Bulaggna, mo se la clasèffica l'era bãsa... la cãulpa la n era brîsa solamãnt la sò, e alãura: tótt in Vietnam!

Anna Neri

(la Nòccia ed Casalãcc')

Ai é arivè la Margarèta

Pròpi acsé! La Margarèta l'é una fangiãnta ed trî chíllo e pãsa, lónga zincuanta zentémeter e sbléssga, con una tèsta ed caví da fèr invídia, che ai 6 ed febrèr l'é arivè a purtèr la felizité int la cà ed Fabrèzzi e dla Pavléina Macino, i dû spûs ch'i ténnen drí al sît dl'Asociaziã Culturèl “al Pãnt dla Biãndda”. Ai genitûr, e anc ai nûn Mimmo - prémm presidãnt dla nòstra Asociaziã - e la Franzassca, a fãn i avgûri pió sinzêr e i scuèsi pió grand par sta beléssima nutézzia. E a lí, sta bèla pinénna, che la sò vétta la séppa sãnper péna ed còs bõni.

Mo che žagnócc!

St ân, pr âl fêst ed Nadèl, Bulagña l'è stè arvuje da un zêl ch'l'êra un bèl pèz ch'an s sintèva. L'êra tant ch'a n vdèven cäl bëli anvè d una vólta: al termòmeter al tirèva sänper al'èlta! Mo socuanti stmèn indrî, int al dödèes avän vèsst la zitè arvuje int un mantèl bianc: che blazza!

Al mî pensîr l'è turnè indrî, a quand ai êra una ragazòla ch'la padèva dimónndi al fradd, e pròpi par quasst mî mèder la m avèva fât fèr un plizòt d agnèl naigher. A m arcòrd anc che, nonostànt âl nòstri pusibilitè âl fòssen piotòst schèrsi, int l'ucasiàn dal Nadèl in vatta ala nòstra tèvla an i manchèva mî i turunzèn e i mandarèn, ch'i fèven bèla mässtra int la frufira. Ân dâpp âl còs âli én andè sänper mèi e i preparatîv dal Nadèl sänper pió récc.

Mî ciòspa, pr esänpi, la cminziapièva a preparèr âl taurt ed rîs almànc dâu stmèn prémma däl fèst e sò maré, pén d argói, l in cunsgnèva ónna al dutâur e ónna al sgnèr curè. Däli ètri (pió cinulénni) âli andèven ai parént e a socuànt ed chi amíg ch'i avèven dimustrè ed gradírla.

Pò l'êra la vólta di panón, i dülz ch'i s arvîsen ai zertusén, mo pió mulsén, ch'i én inpastè con al mël, la cecolèta, âl màndel, âl nûs, i pgnû, al zaidèr, âl zrisénni candé e... pò a n m arcòrd pió.

Ala fén ai êra l'adunè generèl ed tótti âl dòn ed famajja, in cà sò e lé, sätta la sò direziàn atentéssima, ai fiurèva i turtlén, i pränzip dla cusénna emiglièna. La sîra dla vizèggia arivèva anca mé con la "sèlsa vairda" e qualla zâla ed pevrón, da gustèr con l aläss. Pò a preparèva la pgnâta pr al bròd ed capân. La cramma frétta e l aròst i èren una spezialitè dla nòna. Int la stanza da dsnèr, in vatta a un tavlén, zircondè dala nòstra devoziàn, ai lusèva un péccol presèpi iluminè.

La tèvla la vgnèva aparçè con i piât pió bî par tóttla la famajja: nûn, zièn, cugnè e anvûd, tótt felîz e cuntént d catères insämm, prémma d andèr ala massa dla mezanòt, una tradiziàn che alâura l'êra rispetè quèsi da tótt.

Incû âl còs âli én mudè e insämm al presèpi ai é anc l âlber ed Nadèl, mo in cusénna, in osècui ala crîsi e ala dièta, as fâ pió economî... Incû la cûga a sän mé e al mî ónnic ajutànt l'è mî maré. Intinimòd in vatta ala nòstra

tèvla i turtlén i n mánchen mî (col bròd ed capân) e anc la taurta ed rîs, che par mé l'è la regénna däl taurt!

Luisa Lipparini Leonardì

I esâm: una *Via Crucis*

I fangén, i ragazû, i zûven bulgnîs, cunpâgna in ògni èter cantân dal mând, i mèrcen tótt par la sò *Via Crucis* mèdi, scrutènni, esâm ed lizânza, ed maturitè, d abilitaziàn, ed stèt, ecz. – con angósstia e rasegnaziàn, con fazilunîsia e baldanza incusiänta, con plâzid utimîsum o con la lôrgna pió naigra: secânnd l'énndol, la preparaziàn, âl cundiziàn econòmic, âli abitûdin pió o manc... manasschi di genitûr.

Tótt quant – fradî sätta l'insaggna "mèl cumón, mèz gudiòl" – i van vèrs al sò destén trovàndes a dû o trî o a sfròtel, cunfidàndes sänza ritàggn i sù timûr anzi, âl sâu pôr, fagàndes ón con cl'èter däli igneziàn furiâuusi ed cugniziàn (gióssti o fasólli ch'âl séppen), zigànd insämm däl lègrum ed cucudréll sâura âl sâu indulänz culpàvvlì.

In st môd che qué âl strè, i vièl, i spiâz dnanz âl scòl i bóccen fòra una pió fâta mùsica, pió aflétta che rasegnè, fâta ed frès catastrofîc:

- Mé a n m arcòrd pió un azibrècc ed quall ch'ai ho studiè!

- Ai ho fât una šgubè dala madòna, mo an m é vanzè atachè gnînta!

- Mé, a fûria ed studièr ai ho ardótt una mazòca ch'l'è gånfia cme una mungulfra...

- Mé a n tîr pió al fiè dala pòra!

- Mî pèder al m ha détt: "Äu, šgâget fangén, parchè s'et fè ciälla t vè drétt a fèr al manvèl!"

- Bän, prezîs a mé, la mamà l'è stè cèra: "S't an pâs brîsa, tô pèder sänza tant cuncón al t manda a fèr al faturén dal funtanîr qué sätta a cà! Acsé almànc t inpèr a ajustèr al céssò e al dscârg dal stièr!"

- Mé a m sént un pió fât quèl ala bâcca dal stämmg cme s'avèss vójja... ed fèr i "ninén" – al cunfida al sò cunpâgn un šmurtlén d un cínno sätta al país d un vocabolèri sänper gròs.

Stäl frès che qué, détti a vâus èlta, âli afiâuren sâura un barbutlèr monòton, ûltma fadîga mnemònica dal ruglâtt dulânt e pindóll: declinaziàn, teorèma, pèz leterèri, dèt, poesiòl i s intràzzen

acunpagnè da divèrs "dânca" e "insâmma": tótt mumént tranquèll d indezisiàn ch'i spèzen al fil dla memòria.

Eh, sé: a m i arcòrd, oh, s'a m i arcòrd anca mé chi terèbbil mumént d alâura! Socuànt ân dâpp, invèzi - ai èren però dal novzântquarantatrî (quèsi preistòria...) - dâpp a quèng' dé apanna ch'a m êra diplomè al Albini (l Istitut Magistrèl) a fè l dspècc ed presentèrum - ai prémm ed lói - par l esâm ed maturitè al "Righi", al Licèò Sientèffic. Ròb da ciùd, pr ón cme mé, ch'avèva sänper proclamè ed detestèr talmânt la matemática che, s'al fòss stè par cânt mî - in òdi ai nómmèr - arèv abulé parfén al calendèri! Mo csa vlîv... al fò un ât d abnegaziàn, par tgnîr drî a cal legeròt ed mî fradèl che, al incuntrèri ed mé, in matemática l'êra un *piccolo genio* (defâti, sänza fadîga, al dvintè pò inžgnîr), mo tótti âl matèri leterèri (itagliàn, latén, tudàssc, filòsofi) al n i degnèva gnanc d un'ucè. Insâmma: tant al brighè ste lazarunzàtt dal mî *germano* ("Dâi, vâ là, té t am fè cupièr cäli ètri gnâcher che lé e par la matemática stà tranquèll ch'a t fâg pò mé da spânnda"). Bän, mo davaira: prezîs al brèg ed Dèlmo! Al'interogaziàn am arivé la dmanda perentòria: "*Integrali!*". Ói, a savèva bän mé: ai èren in tänp ed guèra, in pén raziunamânt alimentèr, e mé a fò sâul bân d arspånnder che d integrèl a n cgnusèva gnînt èter che al pan, quall fât col rämmel, col tridèl e anc al furmintân e... ch'l'êra piotòst tristâz.

Risültèt: pîz dla *disfatta di Roncisvalle!* Par furtónna che al esâm ed riparaziàn, ai zènc d utâbber (al sò, purtròp a dîrel l'è un'eresî, mo l'è la veritè!), ai fò un bunbardamânt terèbbil – al secânnd dâpp a quall anc pió tremànd di 25 ed setämmber – in manîra che tótt al dafèr ed nuèter studènt al fò quall ed purtèr in brâz zâ int i soteràn dal rifûg' âl vèci profesoràss che, a sò volta, - la gratitûdin o la ... scagâza - sänza gnanc fères una dmanda âl s gratifichènn d un bèl sí e pò âl s mandènn sóbbit a cà, parfén con tant ringraziàmènt...

Quand as dîs al chès, vaira? Dal rèst a mé pò che, pr amâur ed tótti âl bistiulénni che Nòster Sgnâur l ha mandè in tèra, a m andè a insfilzèr in Veterinèria, la trigonometrî con la

secuânza däl säu integrèl e *derivate* la n um srêv pròpi sarvé, gnanc ed şgalèmmber. Tótt al pió l arêv psó èser un *optional*, ècco. Mo par còsa pò?

E anc qué però – al’Università – anc se brîsa pròpi däl *Via Crucis*, un quèlc scapózz an m é brîsa manchè. Cunpâgna cla vòlta, tant par cuntèren sâul ónna, che al *docente* l andé fòra dai guêrz parché ala dmanda:

- *Dâm bân la definiziân ed deontologî!* - mé, bèl stièt e genuén, ai sparé fòra:

- *Profesâur, in quâter paròl: can an mâgna can!*

L’èra, secânnd mé, la pió gióssta e la pió spèccia; mo ló invêzi – pustafughèr! – arabé cme un gât maimân, al fé un şbalânz in vatta ala scrâna e l um salté ai ûc’ cme una ciòza.

- *Quassta pò!* – al rujé – *A n ho mâi sintó un lavurîr cunpâgn!* *L’é un’espresiân iriverânta anzi, insulânta: paragonèr un profesunéssta a un can, un animèl!*

Âu, l um vlêva şbâter fòra ins dû pî!
- *Eh, nâ, profesâur – a m inaré mé alâura – pòst ch’ai ho studiè, e dimónndi, adès l um fâ al piesâir ed fèrum däl dmand pió pertinânti!*

Morel: a fé un ešamân, mo a ciapé ventnôv.

- *Un vâud ed manc – l um scargné con un risulén irònic e befèrd l umâz – par la şgarbarî dal cane non mangia cane!*”

Dala râbia, int l andèr fòra a l mandé a fèr un caratén ed... qualli. Mo sóbbit dâpp a i fé una bèla şgargnazè in vatta e... stièvo. Par la verité a gé “Stiòpa!”, mo quasst an stâ brîsa bân. L é *irriverente*, nâ? E anc piotòst *insolente*.

E adès, pr an tgnîrla tròpa lóna, piantânla mo lé e... bôna not sunadûr!

Lurânx da Bâdri

La caminè drî al Navèlli

Quèsi tótti âl dmanndg a vâg a fèr âl caminè urganizè dai grópp podésstic ed Bulagagna e pruvénzia, tgnó insâmm dal UISP. Insâmma: un spòrrt al’avèrta, par tótt. Spass a sân pió d méll anzi, anc pió ed dâu mélla quand ai é la *competitiva*, con quî ch’i van fòrt. L é bèle 25 ân che mé a sân scrètt al grópp dal Pântlóng, ón di pió vîc’ e numerûs ed Bulagagna. Fén al ân pasè

a curêva anca mé, mo cal bân dièvel dal mî dutâur al m ha détt: “*Brîsa còrrer, camérina alîgher, sânz sfûrz!*” Acse a tói la mî mâchina fotogrâfica, pò con i amîg e un pâs alîgher a fân i nûster sèt chilòmeter, còmm dmanndga 20 d avréll dal 2008.

A sân parté dala Cà Bûra, pò vèrs la canpâgna e sâura i èrzen dal Navèlli. Una fila ed zânt con âl tût e âl mâi ed méll culûr: un spetàcuèl. Lóng al parcâurs a se vdèva däl sèn curiâusi: di can da câursa (i avèven al nómmer atâc al gularén), con i sù padrón ch’i taragagnèven. Int una bûsa dal canèl, atais a un puntgén con la ringhîra ed fèr, ai èra un cinâis ch’al pschèva (mo, in èl dal pass?), e pió in là un’anâdra con dû anadrén ch’i nudèven trançuèll. Tótt i caminadûr, spezialmânt i cínno, i s farmèven a guardèr maraviè, blucând la câursa.

Al mumânt pió interesânt l é stè quand avân travarsè al canèl sâura al Pânt dla Biânnda. I mî amîg i én stè cuntént parché i avèven sintó dscârrer ed ste pânt, però i n savèven brîsa in duvv al s fòss. Avân lèt la sò stòria int la scrètta lé ed banda e comentè i sèlt murtèl che Carpàn e i volontèri dl’Asociazîan i han fât e i fan par mandèr avanti la barâca. Pò ai ho cuntè däl fèst e däl cumèdi ch’i fan int âl sîr d estèd, stra zóggn e lói, lé atais, int l’*Arena del Navile*.

Par mé, però, l’é stè pió bèla la câursa dl ân indri, parchè in cal mântèr ch’a pasèven sâura al Pânt dla Biânnda ai èra un altoparlânt ch’al strumnèva int l’âria âl canzunâtt ed Carpàn: una spèzie ed “mèrcia trionfèl” in dialàtt...

Ala fén dla câursa a sân pasè in mèz a un buscâtt in dóvv ai èra un marcadén d ròba vècia. Un umâz con una vâus gròsa al fèva dl’irunî:

- *Andè tótt da cla pèrt che lé... v dèni la raziân?*

Ròba da rédder: a sân bèle aviè a sintîr däl batûd stranpalè lóng i percûrs. E pò: èl vaira o nâ che la mèder di cretén l’é sânpèr pió inzènta?

Elio Manini

“Andè bân int al canèl 2009”

“Csa fèv st ân drî al Navèlli?”, “Fèv sânpèr âl carsintén?”, “Quant dûrla st ân la stašân?”. E vî acsé... S’a psés avair un zintismén pr ògni vòlta che quelcdón m ha dmandè nutèzzi ed

quall ch’a farân st’estèd int la nôstra “Arena del Navile”, mé a srêv un sgnâuri! Mo al fât che la zânt i vòlen savair cus’a farân, l é un bèl saggn: al vòl dir ch’avân lavurè bân! Però, a v sân sinzèr, a mé am piâsrêv anc sintîr quelcdón a dir:

- *Avîv bisâggn d una man?*

Sé, parché un mais l é lóng: par chi urganèzza, par cäl dòn ch’âl stan sânpèr asrè int la barâca däl carsintén a inpastèr, a frézzèr, a sfitlèr (mo quasst l é al cânpit ed Sèrgio). Insâmma: sé, dai 20 ed zóggn ai 20 ed lói nuèter a srân lé, drî al Navèlli! E vuèter, vgnîv?

La siânza di nûster vîc’

Parpignân (*Celtis australis*) – bagolaro, passignolo, giracolo, pianta che dà legno tenacissimo per racchette, manichi da frusta ecc. Coltivato e talora spontaneo.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell’uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pânt dla Biânnda nómmer 81
Mais ed mèrz dal 2009

Diretâur iresponsâbil e limušnîr:

Fausto Carpàn

Dsègn uriginèl:

Lupâmbbol (Wolfgang)

Umberto Sgarzi

Matitâza (Giorgio Serra)

Coretâur di sbâli: **Bertén d Sèra**

Strulgân eletrònic: **Âmos Lèli**

Spediziân: par pòsta, purtròp.

Abunamént par pòsta: almânc 15 € al ân.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Casella Postale 3179 Bo. Ponente

Via Saffi 30/32

40131 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585 – fax 051-385283

fausto.carpani@alice.it

Tótt i scrètt in dóvv an i é brîsa indichè l autâur i én ed Fausto Carpani.

Al dizionèri ed riferimânt par cäl paròl ch’âli én difèzzil da capîr l é quasst:

Lepri – Vitali

Dizionèri

BULGNAIS - ITAGLIÀN

ITAGLIÀN - BULGNAIS

Pendragon, 2007

I sît bulgnîs i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.clubdiapason.org

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnaish.com

www.marcopoli.it

- Carpani e i sù amîg -
- Le conferenze storiche di Marco Poli -

MARZO

Giovedì 12 ore 16,30	Alla Famajja Bulgnaiša (via Barberia 11): pomeriggio in compagnia dei poeti dialettali a cura di Fausto Carpani, con la partecipazione di Sisén.
Domenica 15 ore 15	Al Centro Sociale Villa Mazzacurati (via Toscana 19): “Canzunàtt da guardèr” con Fausto Carpani e le sue canzoni illustrate dai disegni di Matitaccia.
Giovedì 19 ore 16,30	Alla Famajja Bulgnaiša (via Barberia 11): Marco Poli presenta il libro di Sergio Nesi sulla battaglia navale tra Bologna e Venezia (1270-1273).

APRILE

Giovedì 2 ore 21	Sala ARCI Paradiso di San Lazzaro: serata in favore dell’Istituto Ramazzini con “I Bruschi” e “Carpani e i sù amîg”.
Sabato	